

Lucien Vandenborre (5e v.r.) voor het SP-lokaal Palma

sement. De secretaris van de textielbond, Michel De Vos, heeft in Elsegem veel leden gemaakt onder de arbeiders van Lepoutre (Waregem). Op dat moment hadden we nog geen lokaal. Later heeft mijn vader de socialisten een lokaal ter beschikking gesteld. Daardoor is hij veel klanten verloren voor zijn beenhouwerij.

In 1946 zijn er voor het eerst enkele socialisten opgekomen bij de gemeenteraadsverkiezingen. Maar ze werden niet verkozen.

Mijn oom Albéric Coussement stond op de lijst. Ikzelf ging toen nog naar school in het college te Oudenaarde en ik herinner me nog dat ik indertijd drie gazetten moest meebrengen uit Oudenaarde, *Het Laatste Nieuws* voor een gebuur, *Vooruit* voor mijn vader, en *De Rode Vaan*, die communistische gazette, was voor Albéric! Ik ben toen nog eens op het college betrappt met die gazetten. Ikzelf was ook sterk in politiek geïnteresseerd. Als de medestudenten op school me vijf frank gaven, dan gaf ik een meeting op de speelplaats, over eender welk politiek onderwerp. Als het mondeling examen was of ik een spreekbeurt hield had ik altijd 90%. Uiteindelijk heb ik ook voor beenhouwer geleerd, maar ik heb dat beroep niet lang uitgeoefend. Wegens mijn politieke meetings liep ik in het college soms tegen de lamp en werd ik gestraft.

U werd bode van Bond Moyson en het ABVV?

Dat was in 1951. Toen zijn we beginnen groeien. In Anex, een plaatselijke fabriek van radio- en televisietoestellen, waren 65% van de arbeiders lid van de Bond Moyson. Mijn vrouw Odette werkte er ook. De mensen van de fabriek stemden voor Odette bij

de syndicale verkiezingen voor het Comité Veiligheid en Gezondheid.

U was ook een medewerker van Julien Versieren, de senator van Oudenaarde.

Hij was maar tot zijn veertien jaar naar school geweest en ik typte zijn brieven. Onderaan zette ik mijn stempel van afgevaardigde van de Bond Moyson. En zo ging het vooruit. Dat was een samenwerking van de socialistische beweging in de breedste zin van het woord. Nu gebeurt dat niet meer, de vakbond, de Bond Moyson, de SP.. elk gaat zijn eigen weg. Ik vind dat onlogisch en zeker geen ideale samenwerking tussen de takken van de beweging. Dat is spijtig.

Van het ABVV ben ik bode geweest tot 1959, ik moest ook de werklozen uitbetalen. Door de ledenwinst was dat niet meer te doen, Georges Dewaele heeft toen die taak van mij overgenomen. Ik heb hem nog een opleiding gegeven.

Naast de Bond Moyson was er natuurlijk de BSP.

Die was in 1949 opgericht en vanaf 1953 hadden we een gemeenteraadslid op een kartellijst met de liberalen. Tot de fusie in 1970 hebben we op kartellijsten gestaan. In 1964 haalden we net de meerderheid niet. De BSP-afdeling bleef groeien. Ik volgde ondertussen cursussen aan de kaderscholen van het ABVV. In 1960 liep ik school op zaterdag en zondag aan het Rijksinstituut voor Sociale Studiën van Kortrijk.

U heeft heel wat verenigingen opgericht: voor de duivenmelkers, voor de vinkeniers, voor de boogschutters, een toneelclub, een pronostiekclub...

... Ja, en naast de Bond van Socialistische

Gepensioneerden en de SVV hadden we ook een afdeling van de Jongsocialisten. We organiseerden van alles: we knoopten aan met de traditie van wielervedstrijden en noemden die de 1-meiprijs, we organiseerden sinterklaasfeesten, moederfeesten, later ook kreja-ateliers... We hadden ook veel vieringen zoals 20 jaar BSP, 200 leden, vlaginhuldigen... Daar kwamen de avonden met volkscabaret nog bij, waar ik meestal als conferencier en muzikale clown optrad.

Het café speelde een belangrijke rol.

In 1965 hebben we achteraan ons café 't Vaderland' een zaal gebouwd, 'De Palma'; wat interessant was voor de socialistische organisaties.

Hoe ging dat op een gemeente die toch erg katholiek was?

Ik heb wel altijd iedereen willen helpen, ik keek niet naar hun gezindheid. Zo kon ik ook veel mensen helpen omdat ik altijd raad vroeg aan deskundigen. Als er in 1971 voor de provincieraad moest gekozen worden en de BSP haalde hier 3000 stemmen, dan waren daar 2800 voorkeurstemmen voor mij bij. Ik ging bijvoorbeeld regelmatig naar de Commissie voor Pensioenen in Oudenaarde om de mensen te verdedigen die problemen hadden met hun pensioen. In die commissie zaten ook socialisten zoals Lucien Van Opbroecke uit Ronse. Vranckx heeft die rond 1962-1963 afgeschaft en dat vond ik geen goede maatregel omdat men van dan af naar de Arbeidsrechtbank moest als er betwisting was. De Arbeidsrechtbank schrikte de mensen af. Een rechtbank waar mannen zitten, in het zwart, met zo'n witte 'zeverlap'. En dat alleen voor hun pensioen- of invaliditeits- of werkloosheidsrechten.

Op het gebied van pensioenen was u zelf specialist.

In 1964 ben ik gestopt als bode van de Bond Moyson, ik vond dat ge meer vrijheid had om uw gedacht te doen in de politiek als ge geen bode waart van de ziekenkas. Ik heb toen een examen gedaan bij de Rijksdienst voor Pensioenen en heb daar dan ook gewerkt.

Vanaf 1958 was u onafgebroken gemeenteraadslid, en na de fusie in 1970 trok u de BSP-lijst in Wortegem-Petegem.

We haalden toen drie van de vijftien zetels en vormden een coalitie met de CVP, we hadden twee schepenen en de voorzitter van de COO. Dat heeft twaalf jaar geduurd, daarna hebben wij op voorstel van het federaal bestuur een coalitie aangegaan met de liberalen. Ik werd burgemeester van 1983 tot 1989. 't Is wel moeilijk besturen met de liberalen, die mannen kennen geen partijdiscipline, iedereen doet zijn gedacht. Ik wou bijvoorbeeld altijd al een sporthal oprichten op het domein van het vroegere kasteel van Elsegem. De gemeente had dit domein in 1974 aangekocht. De principesbeslissing om een sporthal te bouwen is er wel gekomen, maar een sporthal hebben we nog altijd niet. Misschien omdat ze in Elsegem zou staan en niet in Wortegem.

In 1970 haalde u 594 voorkeurstemmen, in 1994 nog 557. Zal u nog eens op de lijst staan in 2000?

Dat weet ik nog niet, de mensen die voor mij gestemd hebben zullen dat blijven doen. Ge zoudt bijna kunnen zeggen dat ik ze geleerd heb om te 'naamstemmen'. De SP heeft nog altijd veel succes in de gemeenten. Vorig jaar in mei hadden we ter gelegenheid van het 50-jarig bestaan van de BSP-

SP een feestelijk etentje georganiseerd in de tent op het kasteeldomein, waarvoor er 700 inschrijvingen waren.

En nu?

Ondertussen ben ik als SP-gemeenteraadslid nog politiek actief en heb ik nog talrijke beroepsbezigheden, in de BVBA Vandendorre-Halterman, bij een agentschap van P&V Verzekeringen en het Onderling Beroepskrediet van de Middenstand van Oost-Vlaanderen...

B
R
O
N
N
E
N

De strijd om het gemeentehuis. Walshoutem, 1946-1976

Bart Willems, Amsab

In de lokale (dorps)politiek wordt de strijd om het gemeentehuis vaak volgens heel eigen regels gevoerd. Aan de hand van een korte casestudy over Walshoutem wordt nagegaan hoe lokale politieke partijafdelingen deze strijd met elkaar aangingen.

In dit politieke verhaal over Walshoutem staan, alhoewel dit geen biografie is, de politieke activiteiten van de socialistische militant Roger Brugmans (*30 juli 1923, Montenaken) centraal. In een socialistisch verkiezingspamflet voor de gemeenteraadsverkiezingen van 12 oktober 1952 werd hij reeds omschreven als "de toekomst der partijafdeling"⁽¹⁾ van het toen nog in de provincie Luik gelegen dorp Walshoutem (Houtain L'Évêque).

Wanneer Brugmans op 4 april 1989 ontslag nam als gemeenteraadslid had hij 36 jaar onafgebroken in de gemeenteraden van (Groot) Walshoutem en Groot-Landen gezeteld. Tijdens de periode 1958-1976 werd hij tot tweemaal toe tot burgemeester van Walshoutem gekozen. Hiermee was hij niet alleen de eerste maar tevens de enige socialistische burgervader die Walshoutem gekend heeft. Zijn politieke loopbaan was echter veel uitgebreider en gevarieerder dan de lokale politiek. Brugmans was immers tussen 1958 en 1965 provincieraadslid van Luik en telkens kandidaat voor de senaatsverkiezingen tussen 1965 en 1987. Verder was hij voorzitter van de Federatie Leuven tussen 1980-1991, een periode waarin grote namen als Rik Boel, Louis Tobback en Frank Vandembroucke zouden doorbreken in de nationale politiek.

Brachten de gemeenteraadsverkiezingen van 1946 en 1952 nog niet het verhoopte resultaat, deze van 1958 waren zonder meer een succes te noemen. Walshoutem kende met Roger Brugmans voor het eerst in haar politieke geschiedenis een socialistische burgemeester, wat op zich al opmerkelijk is gezien de socialistische partij voorheen nooit aan het bestuur had deelgenomen.

Uiteraard kwam dit resultaat niet zomaar uit de lucht vallen. De basis voor het succes van 1958 werd amper twintig jaar eerder met de oprichting van een BWP-afdeling te Walshoutem gelegd. Het was in 1938 dat, onder impuls van Isidoor Massin (1885-1956), de lokale partijwerking definitief gestalte kreeg. Onder zijn leiding werd de partij na de Tweede Wereldoorlog verder uitgebouwd met als hoogtepunt de opening van de met Luikse steun opgerichte coöperatieve winkel in 1949. Na het overlijden van